

Udskriftsdato: 20. december 2025

KEN nr 10597 af 25/09/2015 (Gældende)

Ankestyrelsens principafgørelse 60-15 om socialpædagogisk støtte - serviceniveau - kompensationsprincippet - efterprøvelse af kommunens skøn

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: 2014-213-42137

Ankestyrelsens principafgørelse 60-15 om socialpædagogisk støtte - serviceniveau - kompensationsprincippet - efterprøvelse af kommunens skøn

Resumé:

Borgere med betydelig nedsat psykisk og fysisk funktionsevne eller særlige sociale problemer kan have ret til at modtage socialpædagogisk støtte under kortere ophold uden for borgerens bopæl

Kompensationsprincippet

Kommunen skal yde den nødvendige hjælp og støtte efter servicelovens regler om socialpædagogisk støtte, så borgere med betydelig nedsat psykisk og fysisk funktionsevne eller særlige sociale problemer så vidt muligt er stand til at leve og udfolde sig som andre, der ikke har en funktionsnedsættelse. Dette gælder også, når borgere skal have støtte ved ophold uden for hjemmet. Støtten er uafhængig af boform.

Kommunen kan blandt andet bevilge støtte i form af socialpædagogiske hjælpere, der følger med borgeren på ophold uden for hjemmet.

Kommunen skal foretage en konkret og individuel vurdering af den enkelte borgers behov for hjælp til socialpædagogisk støtte ved ophold uden for hjemmet.

Hjælp ved ophold uden for Danmark skal vurderes efter udlandsbekendtgørelsen.

Kommunen kan fastsætte serviceniveauer ved socialpædagogisk støtte

Afgørelser efter serviceloven skal træffes på baggrund af faglige og økonomiske hensyn.

Kommunen kan have generelle vejledende serviceniveauer i forhold til socialpædagogisk støtte uden for hjemmet. Kommunen kan fx fastsætte nærmere retningslinjer for, hvordan den socialpædagogiske støtte uden for hjemmet skal varetages, herunder at borgerens eventuelle botilbud skal varetage den socialpædagogiske støtte ved ophold uden for botilbuddet.

Et serviceniveau indebærer, at den enkelte kommune kan fastsætte nogle vejledende retningslinjer om, hvilken type hjælp der typisk gives i forhold til bestemte typer af behov eller målgrupper.

Kommunen er bundet af serviceniveauet i relation til iagttagelse af ligebehandlingsprincippet. Et eventuelt serviceniveau skal dog fraviges, hvis borgerens behov efter en konkret og individuel vurdering nødvendiggør det. Kommunen skal begrunde en fravigelse fra serviceniveauet i såvel nedadgående som opadgående retning.

Kommunen kan ikke undlade at opfylde servicelovens bestemmelser om hjælp og støtte til borgere med betydelig nedsat fysisk og psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer med henvisning til, at kommunen ikke har en servicestandard, der giver mulighed for at bevilge socialpædagogisk støtte uden for hjemmet fx i forbindelse med ferieophold.

Kommunen skal inddrage det forhold, at borgeren modtager anden støtte

Kommunen skal vurdere, om borgeren allerede er kompenseret i forhold til ansøgningen om støtte uden for hjemmet. Kommunen skal i denne vurdering inddrage, om borgeren modtager socialpædagogisk støtte til ophold uden for boligen som en integreret del af et botilbud, eller om borgeren modtager anden støtte i forbindelse med ophold uden for hjemmet.

Kommunen skal sikre, at borgere ikke bliver dobbeltkompenseret.

I sag nr. 1 fandt Ankestyrelsen, at borgeren var berettiget til socialpædagogisk støtte til at få hjælpere med under ophold uden for hjemmet, da støtten var nødvendig for, at borgeren kunne komme på et kortere ophold af 4-5 dages varighed i Danmark uden for borgerens botilbud. Kommunen havde henvist til, at kommunen ikke havde en servicestandard, der gav mulighed for socialpædagogisk støtte uden for hjemmet i forbindelse med ferieophold.

I sag nr. 2 fandt Ankestyrelsen, at borgeren var tilstrækkeligt kompenseret gennem kommunens serviceniveau på socialpædagogisk støtte i 10 feriedage. Borgeren havde derfor ikke ret til flere dages socialpædagogisk støtte på samme feriested.

Lovgivning:

Lov om social service - lovbekendtgørelse nr. 1053 af 8. september 2015 - § 1, § 2, og § 85

Afgørelse:

1. Baggrund for at behandle sagerne principielt

Ankestyrelsen har behandlet sagerne principielt med henblik på at afklare, om borgere med betydelig nedsat funktionsevne kan have ret til socialpædagogisk støtte med henblik på at kunne komme på ophold af varighed over flere døgn uden for hjemmet i Danmark.

2. Reglerne

Lov om social service § 85 fastslår, at kommunen skal tilbyde hjælp, omsorg eller støtte samt optræning og hjælp til udvikling af færdigheder til personer, der har behov herfor på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.

3. Andre principafgørelser

Gældende

Følgende principafgørelser er brugt ved afgørelsen og gælder stadig:

C-3-06: Vurdering af hjælp til en person med nedsat funktionsevne til gennemførelse og opretholdelse af en samværsret skulle foretages på baggrund af kompensationsprincippet. Personen skulle således kompenseres for følgerne af den nedsatte funktionsevne på baggrund af en konkret vurdering af sit behov for hjælp.

Ansøger var derfor berettiget til nødvendig hjælp, herunder eventuelt socialpædagogisk støtte, til samvær med sine børn hver anden weekend. Ankestyrelsen lagde vægt på, at omfanget af ansøgers samværsret svarede til det generelle udgangspunkt for fastsættelse af samvær. Støtten kunne derfor ikke beregnes til en weekend om måneden.

C-22-03: Boformen var ikke til hinder for at yde støtte i form socialpædagogisk bistand til en sklerose-ramt kvinde. Støtten skulle ydes efter en individuel behovsvurdering for at styrke ansøgerens funktionsmuligheder eller for at kompensere for den nedsatte funktionsevne. Der var således ikke hjemmel til at udelukke personer, der bor på plejehjem eller i lignende boformer, fra at få hjælpen.

Kommunen var imidlertid ikke forpligtet til at yde hjælpen i form af en fast og kontinuerlig støtteperson.

C-18-08: Ved ophold i botilbud, hvor den socialpædagogiske støtte var en integreret del af botilbuddet, havde beboeren kun efter en konkret vurdering ret til også at modtage hjælpetimer under ophold på højskole. Ved denne vurdering kunne der tages hensyn til højskoleophold i sædvanligt omfang for befolkningen, samt i det omfang, der var tale om højskoleophold ud over sædvanligt omfang, om der var et særligt behov for højskoleopholdet.

I sagen var der ikke grundlag for at tilsidesætte nævnets vurdering af ansøgerens behov for højskoleopholdet. Ankestyrelsen afgjorde derfor, at ansøgeren ikke havde krav på at få dækket udgift til hjælpetimer under en forlængelse af højskoleopholdet

82-12: Når en kommunes kvalitetsstandard er anvendt i forbindelse med afgørelsen af en konkret sag, er der adgang for klageinstanser til at efterprøve, om kvalitetsstandarder er i overensstemmelse med loven.

4. De konkrete afgørelser

Sag 1:

Ankestyrelsen har i møde truffet afgørelse i din sag om klage over A Kommunes afgørelse truffet den 30. juni 2014 om afslag på socialpædagogisk bistand til ophold uden for dit bosted.

Resultatet er

- Du har ret til socialpædagogisk støtte i forbindelse med ophold uden for dit botilbud med varighed over flere dage.

Det betyder, at vi ændrer A kommunes afgørelse.

Kommunen vil kontakte dig om den nærmere udmåling af hjælpen.

Vi har ikke med denne afgørelse taget stilling til, hvordan den socialpædagogiske støtte skal udmøntes, herunder om dit støttebehov kan dækkes via et ferieophold for en mindre gruppe ved dit botilbud.

Der var enighed på mødet.

Begrundelsen for afgørelsen

Ankestyrelsen vurderer, at du er berettiget til socialpædagogisk støtte til at tage hjælpere med under et ophold af 4-5 dages varighed uden for dit bosted.

Inden for serviceloven gælder et grundlæggende princip om, at hjælpen skal kompensere for borgers nedsatte funktionsevne (Kompensationsprincippet). Dette princip tager udgangspunkt i, at kompensationsbehovet er forskelligt fra menneske til menneske og fra funktionsnedsættelse til funktionsnedsættelse.

Det fremgår af lovbemærkningerne til servicelovens § 85, at hjælpen kan bestå af mere praktisk betonedede funktioner, som fx indkøb, lægebesøg, rejser, læsning af post m.v. Vi vurderer, at der er hjemmel i bestemmelsen til at bevilge støtte i form af hjælpere, som ledsager og varetager dit hjælpebehov på ophold uden for hjemmet.

Vi lægger vægt på, at det fremgår af funktionsevnebeskrivelsen af dig fra dit bosted, at du er udviklingshæmmet og er nærsynet. Du har en nedsat psykisk funktionsevne med et udviklingsniveau svarende fra 9 måneder til 4,3 år vurderet på forskellige områder som sprogudvikling, kognitiv/intellektuel udvikling m.v.

Vi lægger også vægt på, at det yderligere fremgår af funktionsevnebeskrivelsen af dig fra dit bosted, at du har behov for verbal og fysisk støtte og guidning for, at du kan føle dig tryk til at være aktiv deltagende og minimere uadadreagerende adfærd fra dig.

Vi vurderer på denne baggrund, at du ikke selvstændigt vil kunne tage på et ophold i Danmark af flere dages varighed uden for dit bosted.

Kommunen skal yde den nødvendige hjælp og støtte til borgere med betydelig nedsat funktionsevne eller særlige sociale problemer med henblik på at sikre, at disse borgere så vidt muligt kan være i stand til at leve og udfolde sig som andre, der ikke har en funktionsnedsættelse. Dette gælder også ved ophold uden for borgers bolig og ved borgere, der bor i botilbud.

Kommunen kan ikke undlade at opfylde servicelovens bestemmelser om hjælp og støtte til borgere med betydelig nedsat fysisk og psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer med henvisning til, at kommunen ikke har en servicestandard, der giver mulighed for socialpædagogisk støtte uden for hjemmet i forbindelse med ferieophold.

Vi lægger endelig vægt på, at du på ansøgningstidspunktet ikke via dit botilbud modtager støtte til ophold af varighed over flere dage i Danmark uden for botilbuddet som ansøgt.

Du er dermed berettiget til det ansøgte, da socialpædagogisk støtte i form af hjælpere vil gøre dig i stand til at tage på et ophold/ferieophold i Danmark, ligesom borgere uden funktionsnedsættelse i samme livssituation som dig.

Det forhold, at der arrangeres ture for mindre grupper i botilbuddet i weekenderne kompenserer dig ikke i forhold til din ansøgning om støtte til et sammenhængende ophold uden for dit botilbud over flere dages varighed. Det kan derfor ikke føre til en ændret vurdering af, at du er berettiget til et ophold med socialpædagogisk støtte udenfor dit botilbud.

Udmåling af støtte

Din værge har på vegne af dig søgt om socialpædagogisk støtte i form af hjælpere til at tage med dig på et ferieophold med varighed af flere dage. Din værge oplyser, at opholdet ikke nødvendigvis skal være af lang varighed, og at 4-5 dage også vil kunne gøre underværker.

Kommunen skal som følge af vores afgørelse udmåle den konkrete støtte med henblik på, at du kan komme på ferieophold i Danmark.

Vurderingen af omfanget af bevilget hjælp skal foretages efter kompensationsprincippet. Det vil sige, at kommunen skal vurdere ansøgningen i forhold til, at formålet med støtten skal være, at du skal kunne komme på ferieophold uden for hjemmet af varighed over flere dage som andre borgere uden funktionsnedsættelse.

Hjælpen tilrettelægges på baggrund af en konkret og individuel vurdering af dit hjælpebehov og forudsætninger og i samarbejde med dig og din værge.

Vi har ikke med denne afgørelse taget stilling til, hvordan den socialpædagogiske støtte skal udmøntes, herunder om dit støttebehov kan dækkes via et ferieophold for en mindre gruppe ved dit botilbud.

Valg af hjælpere

Du har ikke krav på at kunne vælge, at det er hjælpere fra dit botilbud, der skal med på opholdet uden for botilbuddet. Vi henviser til praksis i principafgørelse C-22-03, hvorefter det ikke kunne opstilles som et absolut krav, at borgeren fik en fast eller nogle få kontinuerlige støttepersoner.

Kommunen skal dog arrangere støtten således, at formålet med støtten bliver opfyldt. Det vil sige, at kommunen skal tilrettelægge bstanden på en sådan måde, at denne kan varetage dit hjælpebehov i forbindelse med ferieopholdet. Kommunen skal således sikre sig, at ledsagerne har de fornødne kompetencer til at kunne hjælpe dig i forbindelse med ferieopholdet.

Sag 2

Ankestyrelsen har i møde truffet afgørelse i din sag om klage over B Kommunes afgørelse af 8. april 2014 om udmåling af socialpædagogisk støtte uden for hjemmet. Vi har alene behandlet spørgsmålet om socialpædagogisk støtte uden for hjemmet som principielt.

Resultatet er

- Du har ikke ret til yderligere socialpædagogisk støtte ved ophold uden for hjemmet.

Det betyder, at vi stadfæster B kommunes afgørelse, dog med en anden begrundelse.

Begrundelsen for afgørelsen

Ankestyrelsen vurderer, at der ikke er grundlag for at tilsidesætte kommunens skønsmæssige afgørelse om tildeling af socialpædagogisk støtte ved ophold uden for hjemmet.

Vi lægger ved afgørelsen vægt på, at du allerede har fået bevilget socialpædagogisk støtte til 10 feriedage, men at du ønsker socialpædagogisk støtte i flere feriedage end det bevilgede på samme feriested.

Borgere, som skal på ophold uden for egen bolig over flere dage i Danmark, kan på baggrund af en konkret og individuel vurdering, modtage socialpædagogisk støtte under opholdet, jf. servicelovens § 85. Dette gælder også borgere i botilbud.

Der kan efter serviceloven ikke udledes et krav på et bestemt antal dage med socialpædagogiske støtte uden for hjemmet. Det afgørende er derimod, at borgeren bliver kompenseret for sit hjælpebehov, således at borgeren så vidt muligt bliver i stand til at leve og udfolde sig som andre, der ikke har en funktionsnedsættelse, herunder at sikre, at borgeren har mulighed for at kunne deltage i midlertidige ophold uden for hjemmet i Danmark, der har karakter af ferieophold.

Vi finder, at du som følge af kommunens afgørelse af 8. april 2015 er tilstrækkeligt kompenseret i forhold til socialpædagogisk støtte i forbindelse med ferieophold.

Vi skal vejlede om, at kommunen kan fastsætte generelle vejledende serviceniveauer i forhold til socialpædagogisk støtte uden for hjemmet jf. servicelovens § 138. Kommunen kan fastsætte nærmere retningslinjer for, hvordan den socialpædagogisk støtte uden for hjemmet skal udføres, fx at borgerens eventuelle botilbud skal varetage den socialpædagogiske støtte ved ophold udenfor botilbuddet. Et eventuelt serviceniveau skal dog fraviges, hvis borgerens behov efter en konkret og individuel vurdering nødvendiggør det.

Vi finder ikke, at det på baggrund af sagens oplysninger om dig, foreligger forhold, som nødvendiggør, at der skal ske en fravigelse af kommunens serviceniveau på 10 feriedage. Det forhold, at du ønsker støtte, så du kan holde flere dages ferie, er ikke i sig selv tilstrækkeligt til at fravige serviceniveauet og kommunens skønsmæssige bevilling af støtte.

Vi bemærker endelig, at vi kan foretage en retlig prøvelse af en kommunes afgørelse, herunder af den faglige vurdering, som kommunen har foretaget jf. retssikkerhedslovens § 69. I vurderingen skal bl.a. indgå, om kommunen har foretaget et individuelt skøn, om der er taget uvedkommende hensyn, om de

kriterier, der er blevet anvendt, er lovlige, og om alle relevante kriterier er inddraget, således at borgeren får det rigtige tilbud.

Vi vurderer, at kommunen ikke har inddraget usaglige hensyn i vurderingen af din ansøgning om socialpædagogisk støtte på ferieophold i Danmark.

Hjælp efter andre bestemmelser

Din værge har anført, om det ikke er muligt at få det ansøgte efter andre bestemmelser i serviceloven end servicelovens § 85. Da vi vurderer, at du er kompenseret for dit behov for hjælp i forbindelse med ophold uden for hjemmet af ferielignede karakter via botilbuddet, kan du ikke få dækket det ansøgte efter andre bestemmelser i serviceloven, herunder som aflastning eller merudgifter.

De forhold i de konkrete sager, som ikke omhandler den principielle problemstilling er ikke medtaget i denne principafgørelse.